

REDACTIA

Arad, Doak Ferencz-u. nr 20

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 luna 2 cor.
N-rit de Dumiasca pe un
an 4 coroane.
Pentru Romania si
tranzitate pe un
an 40 franci.

Manuscripte nu se napotiază

ADMINISTRATIA:
Arad, Doak Ferencz-u. nr 20

INSERTIUNILE:

de un sir garmond: prima
data 14 bani; a doua oara
12 bani; a treia oara 8 b.,
de fiecare publicatiune.

Atat abonamentele cat si
insertiunile sunt a se plati
inainte in Arad.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

PROLOGUL COMEDIEI.

(R). Luam acest titlu dintr'un ziar neaoş unguresc, din organul partidului desigur au ghicit — la prima şedinţă a Dietei ungureşti. Amanante despre cele petrecute dăm în altă parte a ziarului nostru. Aci facem numai comentari.

Şi începem anume cu ceea ce termină susamintitul organ.

„Prologul a fost zis, comedia începe. Pofitiți, intrați, nobilii mei domni. Dintre parlamentele lumii cel maghiar, așa se vede, s'a angajat pentru rolul de „Überbrett“, serie „Alkotmány“.

Chiar în prima şedinţă între guvern și opoziția sa miluită, între kossuthiști, s'a petrecut o comedie disgustătoare. Abia a cetit adică primul ministru actul prin care deputații sunt invitați să meargă pe azi la Curtea din Buda, să asculte mesagiul regal, și Barabás al Oradiei, importanță aradană, s'a și sculat să declare că el, adică, el, Frantzi, Makkai băcsi și alții de panura lor, nu se duc la Curte, ci să poștească M. Sa la Dietă. Vezi Doamne; cum să intre el, deponariii politice sacre alui Kossuth, într'un palat d'asupra cărui falăie și steagul — *schwarz-gelb*?!... Asta-i o degradare a patriotismului veritabil. M. Sa nesocotește suveranitatea națională... steagul acela împărătesc arată, că înalta *Casa Domnitoare* nici acum nu s'a împăcat cu „nația“ — așa mai departe, declamațiuni pentru nobilii gură-cască dela Oradea, Zsigléd și celelalte „centre“ ungurești.

În realitate însă o comedie, praf aruncat în ochii politicianilor de răpăntii. Kossuthiștii își bat adică pieptul și se laudă: Vedeti cum i-am spus buchile!... Pe de altă parte dau privilegiu — *comandat*, desigur — guvernului să se bată și el pe piept și să zică: Vezi, Majestate, cum știm să respingem atacurile îndreptate împotriva Coroanei!...

Încolo vorba lui „Alkotmány“, și pe viitor una vor fi aceste două partide în lupta contra creștinismului, de poporalii, ear noi mai adăogăm: în contra naționalităților și pentru nutirea curentului șovinist.

Pentru-că dacă n'ar fi opoziția aceasta comandată, ci kossuthiștii în adevăr ar voi să facă greutăți guvernului, ce era mai ușor de cât ca în cei optzeci deputați să se înscrie un unul, Barabás, ci 40 ori 50, și să-l va zile d'arândul să tot ceară suveranul să vie în Dietă, ear nu deputații să se ducă la Curte!

Și apoi cum de numai acum au observat că la Curtea regală, alături de steagul țării, este arborat și cel al Imperăției? Dar când se duceau domni kossuthiști la seratele și la hazorile Curtii, nu era acolo steagul *schwarz-gelb*?

Este apoi ori o colosală obrăznicie când kossuthiștii impută ei Coroanei că nu s'a împăcat complet

cu „nația“, ci provoacă, arborând steagul ostirei împărătești, ori o acuzație proastă: pentru-că dacă e vorba de împăcare dreaptă, nimeni nu poate înțelege asta altfel, de cât ca împăcarea să se facă prin unirea vreau unuia dintre părți... Ar fi însă, desigur, o umilire a Dinastiei în fața lui Kossuth, dacă pretutindeni unde e M. Sa nu s'ar arbora și steagul Casei Sale.

Să nu se uite apoi, că dacă e vorba de a cerceta cine nu s'a împăcat cu desevlșire cu situația, sunt onorabili cari, să nu se uite lucrurile, chiar cu privilegiul unei manevre au rupt în bucăți ș'au aruncat în noroi steagul negru-galben, și peste tot, în stătea rënduri și-au bătut joc de emblemele împărătești.

E de prisos însă a ne apuca să dovedim cât de puțină dreptate au kossuthiștii să facă ei pe lealii. Simt și ei de altfel rolul fals pe care-l joacă și nu e decât o șarlatanie, când față de un atât de constituțional monarch, cum e Francisc Iosif, și bun, indeosebi față de Unguri, vin să protesteze că nu respectează „suveranitatea națională“. Nu grăbește adică să vină El să vadă pe Kossuth, Barabás și Makkai băcsi, ci poștește pe deputații să meargă la Curte. Vezi, vezi, ce „gravamen“ de drept public.

Ce s'ar face însă Széll fără asemeni înscenări? Și partidul acesta liberal, care aproape de trei zeci de ani ține țara în arenda, cum s'ar pute arăta leal și singurul capabil de guvern, — poporalii fiind încă prea slabi și puțin!

S'au împărțit deci pe roluri. Și din punctul de vedere al intereselor șoviniste, nici nu s'ar pute zice că n'au fost isteți. Înscenarea se face însă cu atât lipsă de bun gust, încât vezi cât de colo că totul e țesut cu ață albă. La tot cazul, e disgustător, și îngrijitor în același timp, când chiar în prolog se accentuează că avem să asistăm la comedie, deși e vorba de lucrările unei Diete chemate să inestrezze țara cu legi cari să ferească toate neamurile. În realitate două partide își joacă mendelele.

Așteptăm însă *urmarca*, ca să ne putem pronunța și mai clar.

Un lucru e dar clar de p'acum: sub egida domniei de drept lege și dreptate, are să se facă aceeași politică de duplicitate, politica pe care în fața lumii mari naționalitățile sunt chemate să o demascheze. Aceasta în interesul bine înțeles al patriei noastre iubite și a înaltei Case Domnitoare.

Ugron se retrage! Deși sies deputat al Simleului, Ugron, după o știre care din ce în ce mai mult se acreditează, va abdica de mandatul de deputat și se va retrage din viața politică.

Candidarea și alegerea sa, el a primit-o și o socotește drept o satisfacție, pentru căvâleala pe care o încasase, și situația compromisă în care se găsea mai ales în urma casului Rimler. Odată satisfacția

prinită, el va demisiona din deputăție, pentru a se pute ocupa de afacerile sale foarte lucrute și compromise.

Presa maghiară ventilează, ca urmare a retragerii lui Ugron, disolvarea partidului ugronist, și atașarea membrilor săi la diferite partide.

„Acțiune mai mare“. Zărele maghiare, din incidentul deschiderii Dietei, raprtează ba asupra constituirii partidelor, ba fac diagneză politică, ba revivir asupra trecutului, și asupra acțiunii din trecut a diferitelor grupuri „patriotice“.

Între expunerile de acest fel remarcăm următoarele spuse ale lui „Pesti Napló“, din ultimul număr, dela loc de frunte:

„Partidul independist este singurul care în curs de opt ani nu are să se teamă de „altfel“ de algeri. Și această situație, această conștiință poate contribui mult, ca partidul independist în această dietă să desvolte o mai mare acțiune de cât până a i“.

Ce să însemneze această specială *tămăiere* acest special apel la kossuthiști, acest *indemn*, la o „mai mare acțiune“? Nu cumva șovinistii se gândesc la o concentrare, la 1848, în jurul bătrânului minor Franczi Kossuth, din răsbunare contra Austriei?

Dela șovinistii te poți aștepta la orice, până și la un non *Vilagos*!

Dela Congregația aradană.

Adunarea generală de toamnă.

Dintre Români sunt de față M. Veliciu, Dr. N. Oncu, S. Raicu, Dr. St. C. Pop, Dr. Suciu, Russu Șirianu, Dr. I. Trăilescu, Dr. L. Tamășdan, P. Givulescu, G. Turic, T. Terenbenț, Tr. Vătan, R. Cioregariu, Lupșa, Dr. Barbu, Herbay, I. Moldovan etc.

Ungurii s'au prezentat și ei în număr destul de mare, mai ales dintre slujbași puțin lipsese.

Ședința se deschide la oarele 9 de fișpanul *Urbán*, care intră în sala îmbrăcat în „*dizmagyar*“ și e aclamat de Unguri.

El roagă pe toți ca, deoarece ce sunt multe chestii la ordinea zilei, cei cari vor vorbi să fie scurți și obiectivi. Anunță apoi cu regret decesul lui *Atzél*, fost fișpan al comitatului.

Schill roagă să se considere raportul vicișpanului ca cetit, deoarece ce s'a publicat în foi.

M. Veliciu n'are nimic în contră, și intră d'adrepul în critica acestui raport, care dacă este făcut cu destulă obiectivitate, dar cuprinde și părți peste cari se trece prea ușor. Astfel în chestia banilor orfanali se vorbește nehotărît și din raport se vede numai, că anume afaceri sunt *pendente de 22 ani*! Se constată apoi că mari sume vor fi aruncate în spinarea noastră, deoarece ce foștii tutori orfanali, în lipsă de control, au prăpădit banii. Roagă ca în viitor să se facă un raport mai amănunțit, să se vadă unde și câți bani s'au perdut și câți s'ar mai pute încassa.

Se face apoi amintire de alegerile dietale. Se zice în raport, că

tulburări mai mari, nu s'au petrecut. Va să zică tot s'a făcut destule, și abuzuri săvârșite-s'au ca în trecut. Bani — de chirie — papricașul electoral, au avut rol mare în alegeri. Dar că libertatea electorală este numai pe hârtie, dovadă e că partidului național român nu i-s'a dat puțință să ia parte la alegeri: ordonanțele lui *Hieronimi* sunt încă în ființă, D-Voastră ați făcut alegerile cum ați vrut. Aveți o mare responsabilitate și cum noi nu putem să v'o spunem de cât aici, luați-o spre știre și spuneți-o și la guvern, că noi protestăm în contra acestor ordonanțe, că socotindu le nelegale, continuăm a fi cu toată *sfîntenia* la programul partidului nostru național și câtă vreme va fi numai un Român, partidul național nu-i desființat ci principiile lui trăesc adânc în inimile noastre (Trăiască).

Vicișpanul *Dálnoky* și apoi fișpanul *Urbán* răspund; însă numai la partea întâia a observațiilor d-lui Veliciu, promițând că vor interveni ca într'adevăr, afacerile orfanale, ce se trăgănează de ani de zile, să se resolve și la tot cazul se va face un conspect despre lucrurile restante și despre stadiul în care se află.

Dr. *Brück* își exprimă dorința ca în jurul alegerilor notarilor, fișraele să nu știrbească autonomia comunelor, făcând ca niște pașale când vorba e de candidare.

Russu Șirianu interpelează în afacerea confiscării puștilor dela țerani români de pe Murăș.

(Ședința urmează).

Glume?

Alarma dată de „Budapesti Hirlap“, drept răspuns la discursul primului-ministru austriac, a stat reăunet în întreagă presa maghiară. Protestări și ieremiade, atacuri și amenințări la adesa Austriei, s'au sălășluit din belșug în coloanele ziarelor „patriotice“; ba încă în așa măsură au fost cuprinși șovinistii de febra austro-fobiei, încât în halucinațiunea lor inventează condiții noi, mijloace noi de luptă, pentru a-și asigura biruința într'un războiu vamal.

Comentariilor, pline de necaz ale lui „Budapesti Hirlap“, veninosse ale lui „Egyetértés“, etc... vine „Házánk“ să le dea o altă turnură, — scoțind păgubăși pe Austriei — agresivi, dintr'o eventuală încăerare.

Cu atât mai ciudată pare această atitudine alui „Házánk“, cu cât ziarul agrar în totdeauna a recunoscut de o necesitate, pentru dezvoltarea economică a patriei noastre, uniunea vamală cu Austria; și în cursul campaniei pentru alegeri și în alegerile pentru dietă, agrarii au susținut mereu acest punct de vedere, față cu exagerările nesăbuite și veleitățile independențiste de separațiune.

Dar cuvântul de ordine al lui „Budapesti Hirlap“, apelul la concentrarea „întregii națiuni“ în lupta contra „Neamțului“, se vede că și între

cel grupat în jurul ziarului „H-zänk“ a găsit tot numai — urechi șoviniste.

Se țin însă a fi, agrarii, și oameni de principii, nu numai șoviniști; — este deci necesitatea unei argumentații, unui program ad hoc, propriu a servi satisfacerii necesităților economice ale Ungariei separate economic de Austria. Eată soluția agrară în noua situație, eată inspirația agrară:

Dunărea este fluviu liber; ear libertatea navigațiunii ne pune în patinș, ca în cas de nevoie — chiar și prin Austria — să putem încheia convenții comerciale, pe baza reciprocității, cu statele din Europa centrală, deci cu Germania, Franța, Sviterra, și să ne asigurăm, în schimb de concesii corespunzătoare, piață sigură pentru produsele noastre brute.

Este adevărat, că navigațiunea pe Dunăre este sigură numai în curs de 8 luni pe an; dar este totodată adevărat, că timpul valorării produselor agricole și a vitelor îngrijite aproape coincide cu cele 8 luni...

Eată-l pe agrar trecut ușurel peste un impediment capital. De mijloacele și capacitatea de transport, de avantajile și „concesiunile“ ce ar fi să acorde Germania astăzi protecționistă-agraristă produselor agricole ungare, nu se împiedecă soluționistul neo-separatist.

Este însă și mai interesant planul lui „H-zänk“ în expunerile sale succesive. Să-l urmărim:

Dar' abstrăgând de drumul Dunărei, avem drumul la Fiume care ne va asigura exportul; ear când va fi gata canalul Vucovar-Samatz, și Kupa va fi navigabilă până la Karstadt, atunci vom ată drum de apă ieftin spre mare...

Din acești frumoși „când“ și „atunci“, și după o altă serie de „dacă“, — confratele agrar conchide, că — în trei luni de zile, cât a dat deputatul Fonscht unei Ungarii economice despărțite de Austria, — „vom vedea cine va capitula. Noi ori ei?“

Gluma aceasta în orice cas are haz, ca glumă. Se potrivește de minune cu vorba țiganului: Ia-l de pe mine, că-l omor!

Deșchiderea Dietei.

Sâmbătă, la 26 Octomvrie, s'a deșchis parlamentul din Budapesta. Președintele de vîrstă, kossuthistul Madarász Jozsef, deșchide ședința constitutivă. Bineventând pe deputați, președintele declară ca primește conducerea deșbaterilor numai provisor în baza legii dela 1848 și a Regulamentului dietal. Căci numai până atunci poate îndeplini această funcțiune, până când știe liberă de orice „amestec străin“ reprezentanța „națiunii maghiare“. Apoi au fost designați de notari cei mai tineri deputați, în următorii: Záros Iános, contele Csikonyics Gyula, Borbély György, contele Vitczek Frigyes, Szűő Géza și contele Bethlen István.

După aceasta președintele Madarász părăsind scaunul presidial, în locul său e trimis al doilea betran, deputatul guvernamental Fabinyi Teofil.

Notarul Baross János cetește adresa primului-ministru, în care deputații sunt poțiti a se presenta Duminică la palatul regal din Buda, pentru a lua parte la solemnitatea deșchiderii parlamentului.

Demagogul deputat Barabás Béla ia cuvântul, pentru a motiva, în numele partidului kossuthist, pentru ce nu va merge la Buda. „Naționalii mei domni“, cu aceste cuvinte își începe vorbirea, provocând mare ilaritate între deputați.

Apoi spune, că membrii dietei ungurești nu sunt „slugile Regelui“, ci regele să poftescă la unguri. Nu cumva ar vrea Barabás, ca Majestatea Sa să-i meargă și la „kurta kocsmă“, la vre-un papricas electoral și să bea „bruder“ cu dînsul. Dar știm că la mesele dela Curtea lui kossuthistii nu prea refuză de a merge!

Celebrul deputat al Orăzii-Mari mai spune că nu va merge să asculte discursul Tronului și pentru motivul, că a se presenta la palat, e și chestie de îmbrăcăminte! Si Barabás n'o fi avînd frak sau atilă? Hal de... argumentație!

Alt motiv, pentru care i-se îndurerează amintirea „patriotică-națională“, peste care nu poate trece la palat, este „schwarz-gelb“-ul arborat deasupra palatului din Buda.

Primul-ministru Széll reflectează aiurării și gugumaniilor barabașiste,

apărând colorile Casei domnitoare. Franzi, alias Kossuth se ridică și combate pe Széll, spunînd că colorile casei domnitoare nu sunt negru-galbin, ci roșu-alb.

După această manifestație populară și schimb de vorbe de geaba, președintele — ne fiind nimeni înscris pentru a mai lua cuvîntul, propune luarea la cunoștință a adresei primului-ministru. Dieta ia la cunoștință.

Ședința viitoare se fixează pentru ziua de 28 l. c., orele 1 p. m. la ordinea zilei fiind deșbaterile asupra mesagiului Tronului.

În camera magnaților s'a deșchis ședința sub prezidiul președintelui de vîrstă Szabó Miklos. Se cetește adresa primului-ministru, prin care membrii casei sunt avisați a se presenta în număr cât mai mare la palatul regal din Buda, pentru a asculta mesagiul Tronului. Se fixează proxima ședința pentru Luni, la orele 2 d. am.

Alegerile municipale în comitatul Bistrița-Năsăud.

În cercul Bistriței, în urma unui compromis cu Sașii, cari încă nu căpătaser un membru, au reușit Românii cu lista lor. Au fost aleși 5 români și anume: Dr. Alexandru Pop, medic Bistrița. Ioan Mărginean, căpitan în pensiune. Ioan Bărsan, preot, Letes. Vasile Bălan, preot, Blajfașul de-sua. Simeon Tanco, preot în Monor.

În cercul Rodnei și comunelor de pe Valea Bărgăului deasemenea au eșit biruitoare lista românească, fiind aleși toți candidații români și anume în Valea Somșului: Gerasim Domide, protopop, Bistrița. Dr. Andreiu Morda, medic, Sărgoșgiul român. Ioan Issip, protojude pens., Rodna. Zaharie Bulbac, preot Măgura. Dr. Dionisiu Logiu, medic Bistrița. În Valea Bărgăului: Simeon Monda, protopop, Borgo-Bistrița; Eliseu Dan, preot, Borgo-Suseni; Iacob Rus, preot, Borgo-Murășeni.

Înainte de alegere comitatului electoral român a lansat un apel, în care a provocat pe alegători ca să voteze pentru candidații mai sus numiți. Apelul a fost subscris de dînt gerasim Domide, Dr. Gavril Tripou și Dr. Vasile Păhene. Preciș românii cu ocazia acestor alegeri, au mers la urmă în fruntea poporului și au votat solidar pentru candidații români.

În cercul Năsăudului, lista românească a căzut față de lista protopretorului Bocó

DIN ROMÂNIA.

Deșchiderea Sinodului. Vineri la amiază s'a deșchis, cu ceremonialul obicinuit, sesiunea ordinară de toamnă a Sfântului Sinod.

La solemnitatea deșchiderii au asistat: dl Spîru Haret, ministrul instrucțiunii publice și al cultelor; I. P. S. S. Mitropolitul Primat, I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei și Sucevei, dl George Adamescu, secretar general al ministerului instrucțiunii publice și al cultelor; PP. SS. LL. Episcopii Eparhiilor, afară P. S. S. Episcopul de Argeș, reținut astăzi în eparhia sa cu ocaziunea excursiunii M. S. Regelui și a AA. LL. Principii Mostenitori de Saxa Meiningen.

La amiază dl Mitropolit al cultelor a dat citire următorului mesagiu de deșchidere a sesiunii:

Prea Sfinți Părinți,

Sfântul Sinod al Sfintei biserici Autocefale Ortodoxe Române, fiind convocat prin decretul Nostru Nr. 8188 a. c. în sesiune ordinară de toamnă, pe ziua de 12 Octomvrie a. c., conform art. 13 din legea pentru al garea Mitropoliților și Episcopilor eparhiilor, cum și a constituirei Sfântului Sinod al Sfintei Biserici Autocefale Ortodoxe Române,

Eu declar deșchisă sesiunea acestui Sfânt Sinod.

Carol.

Noutăți

ARAD, 28 Octomvrie n. 1901.

Dela comitat. Ședința de azi a conșgatiunii comitatului Aradului a urmat până târziu. Au vorbit, încă Dr. St. C. Pop, Dr. I. Suciu, Russu Șiricanu și Veliciu; acesta din urmă în mai multe rânduri. Vom da mâine raport detaliat.

Acțiune comună contra Turciei. Agenția Reuter (Londra) raportează din Paris, că Franța nu a recurs la represalii contra Turciei în cunoscutul conflict pentru recumpărarea docurilor din Stambul, de vreme ce pe urma represaliilor vor izbucni turbulențe interne în imperiul turcesc. Acum însă, la dorința Franței, între puterile semnatare ale contractului de Berlin d'urg consultări asupra unei eventuale acțiuni comune, prin care Sultanul să fie constrins a satisface contractului în ceea ce privește reformele în Macedonia și Armenia. E vorba și de prinderea garanței convenite, că reformele

DIN FĂGET.

V.

Ședința întâiu.

Cu abaters dela alte locuri, ședința întâiu s'a ținut în sf. biserică. — După deșpartarea credincioșilor, se face o liniște răbătorească acomodată locului și momentului. La masa dinaintea iconostazului erau onorați. Grav impunător, cu o expresie sărbătorească pe față și cu priviri serioase blânde și așezate în țintă plină de demnitate se ridică simpaticul președinte dl Traian Lința. — E vorbirea de deșchidere care se ascultă cu atențiune, ea fiind o reprivire asupra trecutului și un plan de lucrare pe viitor. O cuvîntare catedrală aceasta, și aflat înținsă reflexul vieții lui celor mai intime, cu toate dorințele, necazurile, aspirațiunile și mângăerile ce le întimpină în împlinirea chemării lui într'adevăr grele, dar frumoase. — Cuprinsul ei a fost înălțat, ideile sănătoase, și adevărurile cuprinse în ea de o înaltă importanță. Cine o va ceta, să se adăncească în fondul, cuprinsul ei, și sigur va zice, cu un înălțat englez: „azi

am învățat ceva bine“. Vorbirea a fost primită cu multă recunoștință.

Învățătorul din loc, simpaticul coleg Unipan întimpină, salutând colegii adunați cu o căldură frățească ce cucerește și emoționează. Vorbește înțelept începînd cu: „Aprimdești luminile!“ cuvintele unui mare înțelept, haiduit și nedreptățit protector al învățătorilor. Cu cuvinte frumoase ne ilustrează necazurile carierii noastre și scoțînd în relief importanța învățătorilor în ridicarea și lățirea luminii minții, a culturii poporului nostru. Salvele de urale spontane au arătat că din inimă la inimă a vorbit ca frate la frați. — Ținîl Tatăl, că-i al nostru și-i cuminte!

Surprînderea dela gară la primire s'a repetat din nou: un protopretor unguresc își vorbește românește. Merită să-i fixăm unele trăsuri. Ca constituție e bine zidit, o mângăere pentru frățanii, e voinic și sănătos și i vrednic să fie. — Un bărbat ca d sa e o raritate, și raritățile fac epocă. — Exterior simpatic, expresiv, b'ând și cuceritor la privire, comunicativ și căld la vorbă, așezat și impunător ca ținută face o excelentă impresie. Limba noastră o are în drag. o vorbește frumos curat cu aceea nuanță dialectală plină de farmec și stragere a lim-

bagiului bănătan. Vorbirea lui a fost multiplu subliniată de entusiastele urale ale mulțimei, care l-a căștigat la primul moment atât de drag. Hărăzească-i cerul numai aceea ce-i dorim toți cari îl cunoaștem.

Vorbele subinspectorului încă au fost frumoase de-a binele. Un limbaj dulceag o accentuare care arată originea lui teutonnică, o pronunțare cuceritor de forțată și nenaturală, se înțelege că ne procura o preioasă distrație. Ear' ideile cuprinse în vorbirea aceasta erau frumoase, sfaturile sincere și frăț. și au avut efectul dorit. Aduce elogiul sincere reuniunii, relevază succesele realizate de membrii ei, și conșjură pe cei preșenti ca să își pună puterile într'ajung rea scopului moral al educațiunii și întrunirei iubirii de biserică, cu iubirea de patrie. — Impresiunea făcînd de vorbirea lui a fost cea mai bună și pentru mulți chiar foarte bună. Parcă s'a schimbat ceva în țeara aceasta, cei cari odinioară te făceau se simți asprimea Domniei lor, acum își vorbesc frumos, ca frate la frate. De nu s'ar opri numai la atîta!

Un salut dela frați la frați a fost și întimpinarea lui Moldovan dela Arad. Fiecare îl ascultă cu drag și atențiune. Cei din jurul meu șuneau că cel mai dorit

lucru pentru noi e să-l vedem în permanent la adunările noastre, și dacă totuși ar mai aduce pe cineva cu sine, acela să fie ca a doua ediție a individualității sale. La Oravița a prins rădăcină această dorință. Motivele s'apține, dar' grave. Dar' să mă întorc la vorbele colegului Moldovan. — Sunt oameni de aceia cari și dacă își vorbesc sincer din inimă și se par că linguesc. Constă faptul și nu ne adăncece în cercetări inutile. Moldovan cu dulceaș graiului său ne face să înțelegem că nu adus pentru noi nimic de cât un salut frăț. dela cea ce l-au trimis. A venit însă să ducă cu sine și e convins că am ce să ducă dela Reuniunea cea mai veche, cea mai impunătoare, care este tutuză celorlalți surori stea căldă conducătoare. Un coleg la spate își șoptește un nume: a colegului lui Moldovan, apropo de expresia stea conducătoare. Îmi reamintesc adevă grațiositățile de critică ce le-a trădat în darea de seamă despre participare la adunarea generală a reu. surori, la adunarea fraților. La auzul acestor lucruri cel din jurul meu erau loviți de o astfel de dragoste colegială; e ceva străin pentru noi, în sufletărea s'a diminuat în mod esențial. Nu ne bucuram că nu știu tot ceea ce știu noi.

vor fi introduse. Totodată se va suleva și regularea cestiunii Cretei.

Se crede că toate puterile vor adera la plănuita acțiune comună.

Desvelirea monumentului Darányi János, fostul medic primar al orașului nostru, nobilul filantrop, iubit de toți cetățenii orașului, căci el pentru toți a fost d'opotrivă de bun, — s'a făcut ieri. O mulțime enormă a ocupat locul dinaintea statuiei, cetățenii fruntași ai Aradului, de toate naționalitățile. După ce a vorbit Dr. *Műlek Lajos*, care a schițat meritele marelui filantrop și doctor eminent, statuia s'a desvelit. Ca artă, nu e reușită, ci parcă e mirare: e opera unui sculptor din Dobrișin! Zău, că puțin arată din ceea-ce a fost simpaticul bătrân!

Au mai vorbit Dr. *Vass*, care a arătat pe larg activitatea lui Darányi și în urmă numeroasele delegațiuni au depus coroane, una mai frumoasă de cât alta. Corul preparandiștilor de stat și al tinerilor sodali a cântat câte un imn de laudă; acești din urmă acompaniați de orchestra lucrătorilor dela fabrica de vagoane.

O vreme destul de frumoasă a favorizat această sărbătoare, la care dintre Români am văzut pe Dr. *N. Oncu*, *S. Raicu*, *Dr. A. Demian*, *Dr. Pipoș*, *I. Stefănuț* și alții.

Alegere de protopop în Hațeg. „Telegraful Român” aduce următorul circular: încredințându-mi se din partea Venerabilului Consistor arhidieceșan cu ordinul din 13 August a. e. Nr. 6115 Plen. onorifica misiune de a conduce actul alegerii de protopresbiter al tractului Hunedoarei, în executarea acestui mandat, am onoare a convoca pe temeiul §. 15 din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protopresbiter și în sensul §. lui 42 combinat cu §. 51 din Statutul organic, pe Onorați membri ai Sinodului protopresbiteral înmulțit din tractul Hunedoarei a se întruni în Sinod electoral Marți la 30 Octomvrie (12 Noemvrie) a. e. la 11 ore a. m. în biserica noastră din Hunedoara, pentru alegerea de protopresbiter al numitului tract.

Serviciul divin împreună cu ch. marea Sântului Duch, ce are să premergă actului de alegere, se va celebra în aceeași zi la 9 or. a. m. în biserica noastră din Hunedoara.

Pe binefăcătorii tăi a-i primi bine, e o datorință frumoasă și plăcută. Noi am avut plăcerea de a ne împărtăși o astfel de datorință. Un aer de mândrie și un sentiment de fiască iubire avem totdeauna privim în mijlocul nostru Venerabila figură a unui preot căruia în lupta vieții i-a mai rămas o stăruință de admirat, o energie ce întrece puterile lui și un simț de jertfă ce-l ridică și-l distinge. Cel 76 ani ce-l poartă în spate l-au încovoiat puțin, pe fața-i bălândă apare acea resemnare și liniștire a omului mărgăiat și împăcat cu soartea lui. Părul alb, undulător în pleoște netede te face să-ți descoperi capul. De numele lui se leagă o fundațiune frumoasă: o mie dinți sute de coroane. Repetă ad. cuvintele acestea în adunare: „trăiească uica Jon” — a ecou al frumoaselor cuvinte ca care secretarul general a știut să ilustreze așa de măiestrit un sentiment general. Memoriatului iubitor al reuniunii noastre dl. *I. Ionescu*, care împedecat a ne decora înmărmărit prin mult prețuită-i prezență, ne trimite un salut călduros, se decide a i se împărtăși regretele mari ale noastre și omagiul nostru perpetu. Până în cel mai mic unghi al diecesei pătrund binefăcătorile munificenței ce-l ilustrează, an de an se pun câte patru-cinci sute de coroane

Totodată conform §-lui 14 din Regulamentul pentru alegerea de protopresbiter, convocă prin aceasta și pe onorați membri ai comitetului protopresbiteral la ședință extraordinară pe ziua de Luni în 29 Octomvrie (11 Noemvrie) a. e. la 5 ore p. m. în localitatea ce se va designa la fața locului, pentru combinarea și statorirea listei de candidare la postul de protopresbiter.

S. Biliu, 11/24 Octomvrie 1901.

Comisarul consistorial:

Nicolae Ivan m. p. protopresbiter, asesor consistorial.

Dar sfintei biserici. Din jos scrisul convenind adeseori cu stimabila familie *Barbora* și *Bertha*, comercianți de frunte din Aradul nou cari cunoscând lipsele sfintei noastre biserici — măcar în timpul critic de despărțirea ierarhiei în care am esecutat Sîrbilor o sumă enormă de bani pentru sfa bisericii, — în urmarea căroră Mult stimabilul *Dr. Emanuil Barbora* român de naștere — și cetățean brav și soția *D-lui Bertha* și maica *D-nei* noteres *Altman Aurelia* din Fenlac au donat sfintei noastre biserici un policandru mare de sticlă foarte pompos în valoare de 150 coroane.

Pentru care marimimoasa faptă creștinească primească multă stimată Doamnă și familia mulțumita noastră în numele poporului român Fenlecan.

Pronia Divină binecuvântă-ză în dipticonul viilor această faptă creștinească și respălăre cerească daruitel familiei căreia este spre înfrumusețarea sf. bisericii, și preamărirea casei *Dumnezeiești*. Fenlac la 11/24 Octomvrie 1901. *Moise Babescu*, paroch.

Catastrofă pe calea ferată La 23 Octomvrie noaptea în Budapesta a avut loc o groaznică ciocnire între trenul de persoane ce plecase spre Zimory și un tren de marfă ce manevra în partea gării dinspre Sorokvár. Causa ciocnirii a fost provenit din nemarcarea cu lampă luminoasă a drumului oprit. Ciocnirea a fost inevitabilă, cu toată atenția ce și-au dat mașinistii din amândouă părțile, văzându-se în gura primăriei decare ce viteza trenurilor a fost prea mare. Ca prin minune însă, nici o vătășă nu s'a pierdut, deși mașinile s'au spart și vre-o trei vagoane din trenul de persoane s'au zdrobit și s'au rostogolit de pe linie. Sunt 15 răniți, și a fost o spaimă îngrozitoare, care a alarmat toate împrejurimile în întunecimea nopții.

Douăzeci milioane pentru scopuri de artă. *Jacob Rogers*, director al unei mari fabrici de locomotive în New York, răposat nu de mult, a testat douăzeci milioane de

coroane museului de arte din New-York („Metropolitan Museum of Art“). *Rudeniilor* a testat numai un milion. Pentru evitarea procesului, cu care amenințau aceste rudeni, direcția museului li-a dat din lăsmănt un milion de coroane și astfel le-a împăcat.

„Convorbiri literare“. Conținutul Nr. 10 din anul 35 1901 este următorul: *G. Bogdan-Duică*. — Două capitole dintr'o biografie al lui *Constantin Negruzzi* (studiu). *Sextil Pușcariu*. — Studii și notițe filologice: III. s final în monosilabe. *P. V.* — Corespondența din tinerețe al lui *Mihail Kogălniceanu* (urmare). *St. Orășanu*. — *Pompili Eliade*, Filosofia lui *Fontaine* (recenziune). *A. D. Xenopol*. — *N. Iorga*. Istoria literaturii române în sec. XVII. (date de seamă).

Iymen. *D-șoara Aurelia Dragoș* și *dl Iulu Ciorceriu*, teolog absolvent anunță cunună lor, care se va celebra în 10 Noemvrie st. r. 1901 la 8 ore p. m. în biserica gr.-cat. din Bistrița.

„Clipse de Repaus“. A apărut, sub acest titlu un prea frumos volum de S. Hite și *Foile*, datorit distinsului literat, spiritualului publicist „*Sorocov*“. Se găsește de vânzare la tipografia *Mureșianu* din Brașov și se vinde cu prețul de 2 coroane, — plus porto postal.

Volumul e de 203 pagine 80 și conține 18 bușți. Cine vrea să petreacă n'are decât să și-l procure.

Convocare. Se convoacă înșățători din tractul *Boroșineu* la ședința de toamnă, care se va ține în comuna *Șicula* la școala învățătorului *Gerasim Balint* pe ziua de 30 Octomvrie st. n. pe lângă următorul Program: 1. Chemarea Duhului sfânt; 2. Prelegere practică ținută la școala învățătorului *Gerasim Balint*, conform planului și oraului orelor; 3. Cuvânt de deschidere rostit prin președinte; 4. Critică asupra prelegerii; 5. Pertractarea actelor intrate dela birou! Reuniunii generale de sub Nr. 222/901 și 241/901; 6. „Ocupațiunea oame-nilor“ disertațiune de *N. Petrescu* învățător în Apateu; 7. Reportajul cassarului; 8. Reportajul bibliotecarului; 9. Reportajul controlorului; 10. Incasarea taxelor restante și cuvinte dela membrii Reuniunii despărțimântului; 11. Propuneri și interpelări; 12. Desfășurarea locului și timpului ședinței viitoare. — Zărand la 24 Octomvrie, 1901 st. n. *L. Opresan*, președinte; *David Balint*, cotar.

Avis! Se aduce la cunoștință onorabilului Public, că Despărțimântul Asociațiunii *Lipova*, nu își va ține adunarea sa generală în 18 31 Oct. a. e. care s'a amânât. Concertul împreună cu joc, aranjat de „*Tăc-rimea rom din loc*“; totuși se va ține atunci, adică Joi în 18 31. Oct. a. e., în favoarea renovării turnului bis rom. gr. or. din loc. *Lipova* 11/24 Oct. 1901. Comitetul aranjator.

Povești pentru anul prim școlar. Lecțiuni după *Treptele formale* de *dr. Petru Șpan*. S. Biliu 1901. Prețul 1 corcană. Cuprinde mai multe bușți de Creangă, *Ispirescu*, *Stănescu*, etc. bine lucrate după *treptele formale herbartiane*.

Soarta burfăcilor. Le merge rău burfăcilor acolo, unde viața de însoțire nu s'a dezvoltat deplin. Până e omul tânăr, încă mai merge; dar după ce îmbătrânește și se înamoroază la bătrânețe... atunci numai se începe răul, Burlacul nostru e înamorat. El iubește o copilă săracă. Un burfăc sărac să ducă la altar o copilă săracă, — o primă-lia gata! Ei bine, ce are să facă? El consultă pe bunii săi prieteni și caută un balsam vindecător pentru inima sa înamorată. Toate sunt înzadar. Mintea trează și prietenii îl sfătuiesc, să nu facă, prin căsătoria sa, doi cerșitori dintr'un sărac. E hibulul sufletului începe să i se clătine. El e aproape să izbucne de viață, când deodată îi apare în față chipul mamei sale iubitoare, căreia singur el îi câștigă pâinea de toate zilele, el singur îi este răzimirul. Privirea amorosă a adoratel sale îl undalează înaintea ochilor. Iubirea inimii stă în luptă continuă cu trezvia minții, și cunoștinții îl tratează ca pe omul, în care sufletul umbă numai ca să doarmă... Într-una din zile e chemat din oficiu să se ducă într'o casă urgentă. Fără de nici o introducere, i se numără pe masă un țenc de parale. Ca contra-valoare — numai losul, cu care a câștigat, i-l cer emisii băncii lui *A Tök* și soțul (*Budapesta*, V., strada *Váci* Nr. 4/s), cari au venit să i plătească marele câștig de loterie.

Mama și fiul se înbrățișează în lacrimi de bucurie, și tocmai în acest moment intră în casă și copilă fericită deja și ea. În legodnă prin nenumerate toașturi și suflete oaspeții își educă aminte de banca, ce li a adus norocul în casă și la finea vorbirilor cu glas unanim accentuiază: „Trăiească banca *Tök* care aduce omului norocul!”

10 Acții

de ale institutului de credit

„Mureșanul“

se pot cumpăra dela „vechia Asociațiune funebra'a rom. din Timișoara-Eli-satetin.

Editor **Aurel Popovici Barclanu**. Red. respons. **Ioan Rusu Șirlianu**.

în mână acelor băieți a căror părinți nu sunt în stare a-și provide copilașii lor cu prima carte. — De iar ținea cerul să și vadă împlinit maximul doririlor legate de fundațiunea sa, un lucru foarte mare.

Proiectul de telegramă omagială pentru Preașfințitul Episcop și protector al Reuniunii noastre a fost primit cu legătimă bucurie și explicabilă înșăfășire. Un lucru acesta ce se cuvine unei corporațiuni mature, o cordățiune de grațitudine, ce onorează și distinge.

Din raportul general am auzit multe și bune, multe despărțiminte au lucrat mult altele însă au avut mai multe pedeci și răscasuri — și unde nu lipsesc aceste! — aceste au dezvoltat o activitate mai modestă. Bunăvoință, stăruință și dragoste de lucru n'a lipsit din nici o parte. — Am ascultat cu multă plăcere cuvintele ce le-a spus secretarul general despre jubileul vice-presidentului resp. presidentului ad-hoc, de 25 de ani de activitate dăscălească. E un lucru rar, care în timpurile noastre merită laudabilă mențiune. Soți de aceleași răscasuri, greutăți, bacurii — cam puțin — și mângăierii, e natural să ne atingă toate deopotrivă și se dă naștere aceluoră sentimente. — Secretarul a interpretat simțe-

mintele mulțimii în cele zise la punctul acesta.

Disertațiunea cetită de atletul reuniunii, — așa-l numesc mulți, dl *S. Alba* cel cu basul puternic și ceva cam alterat, a fost ascultată cu multă plăcere, și din partea celor ce erau siliți se stee în picioare.

Ne-a procurat o prețioasă variație. Ne a plăcut foarte multor stilul viu și interesant, apoi niște expresiuni, -lele, -alese una și una. Caracterul interesant al disertațiunii era ilustrat prin gesticulațiia înălțimea situației, ear vocea de stentor era așa de expresivă încât te ținea trează și parcă-ți spunea: „ascultă muritorule... eu disertez.“ L-au și ascultat toți cu multă plăcere. Numai unul, înfundat într'un scaun la spatele cătorva colgi arăta puțin interes. Expresia feței era așa de melancolică, ostentă, și din când în când pleoapele se împreunau în lungi înbășigări. Mi-se pare a fi fost un combatant dela seansele de aseară. Lupta a fost în ambele părți încordată, și obositoare, nici o mirare dacă în ședință caută un pic de năsurare nemărgăiatului său suflet. Cel-ce au observat i-au dorit odihnă dulce și neconturbată. Și cât a pierdut că n'a ascultat! Să fi auzit măcar despre marele *Franclin* alături cu creatorul

de epocă *Buznioc* din Gărlice, pe artistul clasic și făcând pe *Michel Angelo* absolvent alături cu simpaticul *Luba* student de belearte. La pronunțarea numelui *Luba*, raportorul Drapelului aruncă disertațiunii o privire de internă revoltă în convingerea firma că el n'a văzut nici odată metropola artei moderne *München*. Clăditășările l-au linișțit! Eram să uit a aminti despre ce a disertat. Subiectul disertațiunii a fost luat din referințele sociale ale poporului român. Despre alegerea carierelor, în care insistă asupra creării unei clase puternice de industriași și comercianți la stinul poporului nostru. După finea disertațiunii președintele între urale de „Să trăiască“ anunță ședința de închisă și enunță pe a doua după amezzi.

Vr'o căți va colegiopinescă că acesta a fost cel mai înălțător moment al ședinței. Era ora 1, d. e. și mulți erau îndăpșt de atâta atențiune și interesare. Ca la venire, așa și la plecarea din biserică spiritele erau senine, bine dispuse, căci drumul decora la banchet.

P. Pandu.

VERZEICHNISS
aller 50.000 Gewinne
Der grösste Gewinn im glücklichsten Falle
1.000.000 Kronen.
Speziell sind die Gewinne wie folgt eingetheilt.

Kronen	
1 Prämie mit	600000
1 Gew. à	400000
1 "	200000
2 "	100000
1 "	90000
1 "	80000
1 "	70000
2 "	60000
1 "	40000
5 "	30000
1 "	25000
7 "	20000
3 "	15000
31 "	10000
67 "	5000
3 "	3000
432 "	2000
763 "	1000
1238 "	500
90 "	300
31700 "	200
3900 "	170
4900 "	130
50 "	100
3900 "	80
2900 "	40

50,000 Gew. u. Pr. im Betrag **13.163,000**

Noroc escelent la Török.

Foarte mulți prin noi s'au făcut fericiți.
Onorații cumpărători au câștigat la noi peste cinci și jumătate mil. coroane.

Cea mai cu noroc loterie în toată lumea e loteria noastră de clasă reg. ung. privilegiată, care în curând se începe din nou. Din

100.000 losuri **50.000** cu CÂȘTIGURI ÎN BANI se vor trage a sorți, va să zică, după spectacul alăturat al listei de tragere la sorți câștigă jumătate din totalitatea losurilor.

În timp de 5 luni se va sorta considerabil suma de Treisprezece milioane 60 000 coroane. Întreaga întreprindere se subinspecția statului.

o optime (1/5) fl. — 75, sau 150 coroane.
un pătrar (1/4) . 150, . 3 —
jumătate (1/2) . 3 — . 6 —
un întreg (1) . 6 — . 12 —

Losurile le trimitem cu rambursă sau în schimbul trimiterii banilor. Planul oficios se trimite gratis. Vă rugăm a trimite comanda imediat, dar cel mai târziu până la

5 Noembrie a. c. cu toată încrederea la noi

A. Török și soțul

casă de bancă

în **Budapesta,**

Cea mai mare prăvălie de losuri în detail în patria noastră.

Secțiunile loteriei de clasă a prăvăliei noastre principale:

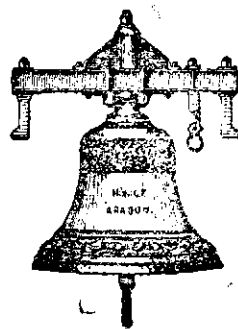
1. Váci-körút 4.
2. Muzem-körút 11.
3. Erzsébet-körút 54.

Frideric Hönig

Turnătorie de clopote și metal, fabrică de pompe, arangeată pe motor de vapor, **Arad, strada Rákóczy Nr. 11-28**

S'a fondat la 1840.

Premiată la 1890 cu cea mai mare medalie de aur.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg., invenție proprie, care au avantajul că, față cu ori-ce alte clopote, la turnarea unui și aceluiași clopot tare și cu sunet odânc, — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului.

Recomandă totodată clopotele de fer, ce se pot învârti și postamentele de fer, prin a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage, fără-ca să clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învârti, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noue pe lângă o supra-solvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

543 39—52

CREMA MARGARETA

este cel mai sigur mijloc pentru producerea, perfecționarea și conservarea

! frumuseței !

Acest minunat preparat nevătamător, curat și fără grăsimi are un efect uimitor.

În câte-va zile face să dispară alunele, petele de ficat, coșii, jupuiturile, bibișele, punctele negre (comedonele) și toate afecțiunile pielii. Netezește încreșturile și ciupiturile de versat (bubată), având efect chiar și asupra celor mai înaintați în vârstă, carora le face pielea tineră și frumoasă.

Dr. Mosengeil și Metzger, renumiți profesori, vindecă încreșturile de pe obraji cu ajutorul masajului. Spre acest scop Crema Margareta este cea mai potrivită. Dacă se masează zilnic fața cu Crema Margareta, dispar nu numai alunișele, petele de ficat, și alte necurătenii de piele, ci și încreșturile, ciupiturile de bubată și alte anomalii cauzate prin bătrânețe, griji, boale etc. etc.

Un perservativ în contra arștei soarelui și a vîretului.

Se poate și ziua întrebuița.

Crema Margareta 1 flacon 1 coroană.

Pudra de dame Margareta 1 cor. 20 fil. 553 69—

Săpunul Margareta 70 fil.

Pasta de dinți Margareta costă 1 cor.

Regeneratorul părului, care produce culoare originală părului încăruntit, 2 cor.

Blondinisarea părului de ori-ce culoare, prin care părul primește o culoare aurie, 1 și 2 cor.

Pomada tanochinică, cel mai bun mijloc spre cultivarea și creșterea părului, 70 fil. și 1 cor.

Resucitor de mustați Bohus de Vilagos, spre cultivarea mustaților, 50 și 70 fil.

CLEMENT FÖLDES

Arad, strada Deák Ferencz Nr. 12.

Representant general pentru România:

Domnul Moritz Pollak București, Calea Văcărești Nr. 5.

Se află de vânzare la drogueriile; Bruss, Economul & Co., M. Stoinescu, I. Tetzu, I. Zanfirescu și în en gros și detail la Frații Albachary și la toate farmaciile.

Dovadă despre eficacitatea folosirii cremei Margareta e și următoarea epistolă:

D-lui Gutori Földes Kelemen, în Arad.

Folosesc demult Crema-Margareta. Primește simpatia mea pentru efectul bun al acestei creme.

București

Maria Ionașcu, artistă la Teatrul Național.

Scrișoarea pentru comanda se taie. Banca Török A. és Társa Budapest.

Vă rog a-mi trimite losuri originale de 1-a clasă de-ale loteriei de clasă împreună cu planul oficios.

Suma de coroane {Vă rog a o rambursa } ce nu convine
{o trimit cu mandat postal } se șterge.
{o alătur în note de bancă (în timbre)}

Adresa corectă

„Mureșanul“

instituit de credit și economii, societate pe acțiuni în **MARIA-RADNA.**

Fundat și deschis în 15 Noembrie 1897.

Capital social fl. 40.000, în 400 acțiuni de fl. 100.

Acordă: credite personale pe cambii; credite pe cambii cu acoperire ipotecară; credite pe obligațiuni cu scadență până la fl. 50; și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri de bani spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear' deponenții primesc după bani depuși până la 1000 5% de la 1000 în sus 6% interese.

569 — 34

Diracțiunea.